La espada de los cincuenta años Mark Danielewski

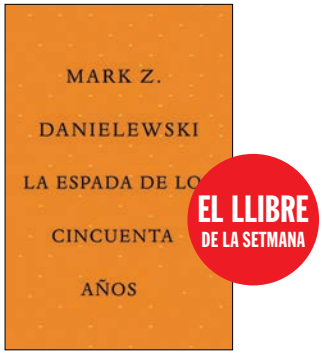

★★★★

Trad. Javier Calvo. Alpha Decay. 285 pàg. 20,90 €

Danielewski va irrompre a l'escenari literari l'any passat amb una novel·la meravellosa, *La casa de hojas*, en què el gènere fantàstic entrava en una dimensió experimental. Seria imprudent fer un resum d'aquell artefacte literari en què, a una casa encantada, s'hi sumava l'estudi erudit que un vagabund feia sobre una pel·lícula que potser mai no va existir, i en què el lector seguia els malsons que vivien els personatges a través d'unes pàgines que, de sobte, volaven com cal·ligrames d'Apollinaire enduts pel vent. Sembla més aconsellable, per tant, centrar-se en aquest conte que, segons ens informen els editors, fins ara només havia estat publicat en anglès, i encara en una edició limitada de gran format.

La història de *La espada de los cincuenta años* encaixa, en aparença, dins del format d'una faula fantàstica sobre la lluita entre el bé, capaç de cosir allò que s'ha esquinçat, i el mal, que talla teles i caps sense saber per què. Cinc veus que podem identificar amb cinc nens orfes ens expliquen –anava a escriure: ens canten– com la Chintana se'n va a una festa de Halloween en un ranxo a l'est de Texas el dia que Belinda Kite fa cinquanta anys. I com que no encaixa en el món adult que beu i parla de coses banals, es queda a la mateixa habitació on els cinc orfes són entretinguts per un contacontes més pertorbador que Robert Mitchum. Aquest individu no només explica la fantàstica història de com va aconseguir l'espasa dels cinquanta anys, sinó que –no revelarem els detalls de la trama– obliga Chintana a escollir entre l'odi i l'amor, el bé i el mal.

Al voltant d'aquesta faula, Danielewski no només construeix un estil entre delicat i oníric, sinó tot un llibre, tot l'objecte, a prova de fetitxe. La sobrecoberta d'un taronja carabassa està foradada amb un punxó i, mentre a les pàgines parells trobareu text, a les senars hi ha dibuixos gairebé abstractes que de vegades inclouen brodats i de vegades envaeixen les paraules. Si *La casa de hojas* era una obra d'ambició totalitzadora, com un laberint fet d'ecos, *La espada* és un concert íntim, més assequible però igualment inquietant. *–Marià Veloy*

NOTA AL PEU Hi surt un que no té braços i fabrica espases.

JAVIER CALVO, SL

TRADUCTOR PROLÍFIC
Parafrasejant aquella cançó d'Astrud, podríem dir que "hay un hombre en España que lo traduce todo". I aquest home no és altre que el novel·lista Javier Calvo.

TOT UN CATÀLEG
Són molts els noms imprescindibles de la narrativa americana actual traduïts per Calvo. Per citar-ne alguns: Foster Wallace, Palahniuk, Chabon, Eggers i Didion. Apa!

El cervell de l'Andrew

★★★★

E. L. Doctorow
Trad. de Maria Iniesta i Agulló. Edicions de 1984
208 pàg. 19,90 €

Aquesta és la novel·la més atípica de Doctorow. En aquesta ocasió, el nord-americà reflexiona sobre la influència del cervell en el nostre comportament i visió de la realitat. Indaga en la naturalesa de la consciència, la ment o la percepció a través de les vivències personals de l'Andrew, un expert en ciència cognitiva que manté un llarg diàleg amb qui intuïm que pot ser el seu psiquiatre. El problema és que les divagacions sobre el nostre cervell que planteja Doctorow són poc literàries. De fet, les millors pàgines d'aquesta novel·la són aquelles en què l'autor s'oblida de teoritzar i transforma en bona literatura els breus moments de felicitat que marquen una vida. Com quan l'Andrew evoca la feliç relació amb la seva jove esposa que va ser alumna seva a la universitat. O recorda el dia de la primera trobada amb els pares d'ella, dos nans actors de Hollywood ja jubilats. Menys interessant resulta el to de denúncia política de l'última part en què Andrew és nomenat director del Centre de Recerca Neurològica de la Casa Blanca. Doctorow critica la política de Bush i els seus dos assessors sense citar-los pel seu nom. Però el retrat excessivament satíric i caricaturesc dels personatges resta credibilitat a la intenció crítica de l'autor. *–Carles Valbuena*

NOTA AL PEU Una raresa dins el corpus de Doctorow.

101 llibres de BCN

Per **David Castillo**

58
'Barcelona, bitllo-bitllo', Sempronio

De tots els cronistes que ha donat la Barcelona moderna, ningú no dubtarà a situar Andreu Avel·lí Artís *Sempronio* com l'oficial, més enllà del títol que li va atorgar l'Ajuntament de Barcelona. Autor d'una amplia obra com a dramaturg, novel·lista i, fins i tot, com a autor de sarsueles, Sempronio té una vasta obra periodística, amb nombrosos volums dedicats a la ciutat i als personatges històrics que l'han feta destacar. Hem triat el seu 'bitllo-bitllo', on recrea la vida de grans artistes com Nogués, Picarol, Nonell, Junceda, Dalí i Picasso enmig d'un recorregut per la ciutat.

Així ens pot fer visitar l'edifici de l'antiga Borsa, amb les seves triples arcades; les sastreries del carrer Hospital; els bitllets capicua dels tramvies; les acadèmies de cabareteres del carrer Nou o el Sagarra poeta titular del setmanari *El bé negre*. Ple de suculentes anècdotes i d'una prosa àgil i atractiva, dono fe que Sempronio ho sabia tot. La seva memòria, en sentit polisèmic, no tenia competidora.